

Dosar nr.3r-44/22
2-20036194-01-3r-09022022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: C. Guzun)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, Gr. Dașchevici, V. Negru)

D E C I Z I E

04 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând recursul depus de Valeriu Mitrofan,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Mitrofan împotriva Centrului de Excelență în Construcții din mun. Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea eliberării informației,

împotriva încheierii din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Valeriu Mitrofan împotriva hotărârii din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 12 martie 2020, Valeriu Mitrofan a depus acțiune în procedura contenciosului administrativ împotriva Centrului de Excelență în Construcții din mun. Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea eliberării informației (f.d.2-4).

Prin încheierea din 14 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a declarat inadmisibilă acțiunea înaintată de Valeriu Mitrofan împotriva Centrului de Excelență în Construcții din mun. Chișinău în partea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral (f.d.59).

Prin hotărârea din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a respins cererea de chemare în judecată în contencios administrativ depusă de Valeriu Mitrofan împotriva Centrului de Excelență în Construcții din mun. Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea eliberării informației, ca neîntemeiată (f.d.61, 65-67).

La 02 august 2021, Valeriu Mitrofan a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 15 iulie 2021 a instanței de fond (f.d.75).

Prin încheierea din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Valeriu Mitrofan împotriva hotărârii din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, pe motiv că apelantul nu a depus în termen legal motivarea apelului (f.d.80-81).

Încheierea din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată de Valeriu Mitrofan la 11 ianuarie 2022 (f.d.83).

La 25 ianuarie 2022, prin intermediul poștei electronice a Curții de Apel Chișinău, Valeriu Mitrofan a depus recurs împotriva încheierii din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d.85, 86).

În motivarea recursului, recurentul Valeriu Mitrofan a indicat dezacordul cu încheierea instanței de apel.

În acest context consideră că, instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea apelului, iar concluziile colegiului expuse sunt în contradicție cu probele anexate la dosar și cu circumstanțele pricinii. Mai consideră că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

Conform art.241 alin.(1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

În conformitate cu art.242 din Codul administrativ recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 30 noiembrie 2021, fiind notificată recurentului Valeriu Mitrofan la 11 ianuarie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr.DS8005912278AS, anexat la materialele cauzei (f.d.83).

Recursul a fost depus de recurentul Valeriu Mitrofan la 25 ianuarie 2022, prin intermediul poștei electronice a Curții de Apel Chișinău (f.d.85, 86).

Astfel, instanța de recurs consideră că, recurentul Valeriu Mitrofan s-a conformat prevederilor legale și a respectat termenul instituit de legiuitor la articolul 242 din Codul administrativ, pentru demararea căii de atac în ordine de recurs.

Prin prisma art.191 alin.(5) din Codul administrativ Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel.

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

La 09 februarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului Centrul de Excelență în Construcții mun. Chișinău copia recursului depus de Valeriu Mitrofan (f.d.90), fiind recepționată de acesta la 11 februarie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr.DS8006207071AS, anexat la materialele cauzei (f.d.92).

Intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural și nu a depus referință până la data examinării recursului.

Studiind actele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul depus de Valeriu Mitrofan și de a menține încheierea din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele motive.

Conform art.243 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii:

respinge recursul.

Din materialele cauzei rezultă că, prin încheierea din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Valeriu Mitrofan împotriva hotărârii din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, pe motiv că apelantul Valeriu Mitrofan nu a depus motivarea apelului în termenul stabilit la art.232 alin.(2) Cod administrativ.

Instanța de apel a reținut că, deși lui Valeriu Mitrofan i-a fost notificată hotărârea motivată a primei instanțe la 15 octombrie 2021, ultimul, însă, nu a depus motivarea apelului în termenul stipulat de articolul 232 alin.(2) din Codul administrativ.

În conformitate cu art.236 alin.(1) și (2) lit.e) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.232 alin.(2).

Potrivit prevederilor art.232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit căroră procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Articolul 112 Cod de procedură civilă reglementează că termenul stabilit în săptămâni, luni sau o perioadă care cuprinde mai multe luni (ani, semestre, trimestre) expiră, în cazul prevăzut la art.111 alin.(3), în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a survenit evenimentul sau momentul în timp respectiv, iar în cazul prevăzut la art.111 alin.(4), acesta expiră în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care precedă ziua în care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a început să curgă termenul. Dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Actele cauzei denotă că, prin hotărârea din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a respins cererea de chemare în judecată în contencios administrativ depusă de Valeriu Mitrofan împotriva Centrului de Excelență în Construcții din mun. Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea eliberării informației, ca neîntemeiată (f.d.61, 65-67).

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 02 august 2021, Valeriu Mitrofan a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.75).

Hotărârea motivată din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost notificată lui Valeriu Mitrofan, prin intermediul poștei electronice valeriu.mitrofan@mail.ru, indicată de ultimul în cererea de chemare în judecată și în cererea prin care a solicitat expedierea hotărârii motivate, la data de 15 octombrie 2021 (f.d.72).

Potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Potrivit art.96 alin.(1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din dispozițiile art.97 alin.(1) și (3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Astfel, termenul de prezentare a motivării apelului, în baza art.232 alin.(2) din Codul administrativ, fiind de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, a început să curgă de la data de 16 octombrie 2021 și a expirat la data de 14 noiembrie 2021, zi de duminică, însă, fiind zi nelucrătoare, ultima zi de depunere a apelului motivat a devenit 15 noiembrie 2021, zi de luni.

Din cumulul probatoriu administrat cauzei instanța de recurs reține că, Valeriu Mitrofan n-a depus apelul motivat împotriva hotărârii instanței de fond.

În astfel de circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ

al Curții Supreme de Justiție consideră că, Curtea de Apel Chișinău corect a considerat a fi incidente cazului prevederile art.236 alin.(2) lit.e) Cod administrativ și prin încheierea din 30 noiembrie 2021 întemeiat a considerat ca fiind inadmisibil apelul depus de Valeriu Mitrofan.

Este cert că, Valeriu Mitrofan recepționând, la 15 octombrie 2021 hotărârea motivată a instanței de fond, nu s-a conformat prevederilor legale și nu a depus motivarea apelului în termenul stabilit la art.232 alin.(2) din Codul administrativ, termen imperativ stabilit de lege. Or, termenul de prezentare a motivării apelului a expirat la data de 15 noiembrie 2021.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție denotă că, recurentul nu a depus diligența necesară în vederea valorificării dreptului său de acces la instanță.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție remarcă că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că, ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, mobilizează cercetarea cauzei, totodată contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii de către participanții la proces de a se folosi cu rea-credință de drepturile sale procedurale.

Astfel, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Conform art.24 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Instanța de recurs notează că, materialele cauzei atestă că cererea de apel nemotivată a fost depusă cu respectarea termenului de atac a hotărârii primei instanțe, prin urmare, apelantul/recurentul urma să manifeste diligență sporită și să se intereseze dacă a fost sau nu redactată hotărârea motivată, iar ulterior, întreprinderea măsurilor necesare și utile pentru a uza de dreptul procedural de a depune apelul motivat.

Totodată, instanța de recurs nu poate reține argumentul recurentului precum că, instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea apelului și că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și procedural, considerente din care urmează a fi apreciat ca fiind declarativ.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție remarcă că, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată prin poșta electronică se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice.

În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului, data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc.

Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul menționat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități, cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

În speță, mențiuni de eroare tehnică, odată cu expedierea actului judecătoresc la adresa electronică a lui Valeriu Mitrofan, lipsesc.

Din cele menționate rezultă că, momentul recepționării documentului electronic (hotărârea motivată a primei instanțe) se va considera momentul intrării acestuia în sistemul informațional (adresa electronică: valeriu.mitrofan@mail.ru), indicat de destinatar.

Instanța de recurs menționează că, instanța de judecată a respectat prevederile legale de notificare a actului de procedură, dar recurentul nu au întreprins nicio măsură, după cum sugerează și jurisprudența CEDO de a-și proteja drepturile de acces la instanță și de a îndeplini actul de procedură în termenul prevăzut de art.232 alin.(2) din Codul administrativ, manifestând în acest sens un comportament de rea-credință la folosirea drepturilor sale procedurale.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție punctează că, Valeriu Mitrofan având calitatea procesuală de reclamant, a fost obligat la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarului despre care cunoștea cu certitudine că se află pe rolul instanței cu participarea sa și să respecte termenele prevăzute de lege, adică urma să întreprindă toate măsurile necesare de protejarea drepturilor sale, inclusiv prin acțiuni concludente de informare în privința modului de derulare a procesului prin care să demonstreze păstrarea interesului față de caz și imposibilitatea de a se familiariza cu hotărârea adoptată într-un asemenea mod, pentru a dispune de posibilitatea contestării hotărârii în termen.

În asemenea circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază argumentele inserate în cererea de recurs de recurentul Valeriu Mitrofan, ca fiind irelevante, lipsite de suport juridic și probatoriu, considerente din care urmează a fi apreciate ca fiind declarative.

Sub acest aspect, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, Valeriu Mitrofan a luat cunoștință la 15 octombrie 2021 de hotărârea motivată a primei instanțe și prin urmare, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt ignorat cu desăvârșire.

Instanța de recurs punctează că, Valeriu Mitrofan a dispus de suficient timp pentru a întocmi și a depune la Curtea de Apel Chișinău motivarea apelului împotriva hotărârii din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Or, prezentarea cererii de apel motivată împotriva hotărârii din 15 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani reprezintă obligația pozitivă a apelantului Valeriu Mitrofan.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a motivării apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al apelantului Valeriu Mitrofan, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Reieșind din cele expuse, se constată temeinicia încheierii instanței de apel, deoarece recurentul Valeriu Mitrofan nu a prezentat motivarea apelului în modul stabilit de art.232 alin.(2) din Codul administrativ, fapt pentru care survin consecințele prevederilor art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ. Instanța de recurs consideră că soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art.6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Potrivit legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinirea în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art.6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac [cauza Bacev vs fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei; Kemp vs Luxembourg; Diaz Ochoa vs Spaniei], în care înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, încheierea din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău este adoptată în conformitate cu normele de drept, cu aprecierea completă a tuturor probelor și a circumstanțelor cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

Conform art.243 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, Completul specializat

pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Valeriu Mitrofan și se menține încheierea din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron